

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitótér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.

A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

„BÁCSKA“

XIV. évfolyama 2-ik negyedének küszöbén bizalommal s a jól teljesített munka érzetének tudatában fordulunk lapunk s a megye közönségéhez, hogy a „Bácskát“ részesítsék továbbra is támogatásukban; felkérjük egyszersmind azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végével lejár, méltóztatásukkal azt mielőbb megújítani, hogy a lap szétküldésében akadály ne álljon be.

A „Bácska“ minden irányban iparkodni fog, kitűnő munkatársai segítségével, a fokozott igényeknek megfelelni.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft 50 kr.

Néptanítók számára:

Egész évre . . . 4 ft.
Fél évre . . . 2 ft.
Negyed évre . . . 1 ft.

Előfizetési pénzek Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájába küldendők.

Zombor, 1890. márc. 23-án.

Jó központi kormányzat minden ágbán csak úgy képzelhető, ha a központi vezetők egyes alkalmakkor személyesen győződnek meg az ügyek menetéről, személyes tapasztalatokat szereznek közvetlen benyomások alapján a hiányokról és a szükségletekről. Legyenek a kormányhoz intézett írásbeli felterjesztések még oly alaposak, ezekkel sohasem érhető el annyi tényleges eredmény, mintha a kormányzati ágak vezetői bizonyos esetben maguk akarnak látni és hallani.

A jó kormányzatnak egyik ismérve különben is mindig az, hogy vezetői nem zárkóznak el a viszonyok tényleges megismerésétől. Nem normális idők azok, a mikor egy országot kizárólag hivatalos szobákból dirigálnak, a hová a dolgok valódi állásának képe ritkán jut be helyes világításban. Volt idő, a mikor az országot így kormányozták. Az alkotmányos éra megnyitásával maga a király

adta meg a példát arra, hogy mily módon kell a vezetőknek az ország egyes pontjainak speciális helyzetét és bajait felismerni.

Bölcs és mindenre kiterjedő figyelmével következetesen szem előtt tartja azt az elvet, hogy a ki intézkedni van hivatva, annak alaposan kell ismernie a hatáskörébe eső viszonyokat. A személyes érintkezés kormányzó és kormányzottak között, ez az ügyek helyes vitelének alapelve.

A kormány — s erre tartozunk rámutatni — állandóan azon helyes elv által vezéreltetni magát tetteiben, hogy a mint szükségét érzi nagyobb szabású akciónak, maga megy el a helyszínére, maga akarja megismerni a bajokat és személyes tapasztalatok alapján akar fogalmat szerezni egyes vidékek kulturális és társadalmi kéréseiről. Ez az érintkezés azután igazán hivatott megteremteni azon erős kapcsolatot kormány és a haza polgárai között, a melynek folytán a tett intézkedések a nép szükségének jól felismert folyamányai.

Nagy becsé van a közügyekre egy miniszteri látogatásnak, e fontosság két irányban nyilvánul: fontos a kormányra, örvendetes és nagy súlyjal bír a polgárságra. A miniszter megismeri az embereket és azokat a speciális ügyeket, még pedig híven, — a polgárság pedig megnyugvást talál azon gondoskodásban, melynek eredménye egy államférfinak a helyszínen való szemléje.

Ha az örömben vagy ünnepeleken vesznek részt a vezetők, úgy az ez által fokozódik; ha csapások alkalmával jelenik meg ilyen segítő kéz, úgy az nemcsak enyhülést nyújt, hanem reményt arra, hogy az orvoslásnak be kell következnie.

Abból az igazi lelkes fogadtatásból, mely a most nálunk időzőt Bethlen minisztert mindenfelé, de különösen Apatinban kísérte, biztosan következtethető a polgárságnak hálája, mellyel a kormány és kiküldöttének, a földművelésügyi miniszternek, gondoskodásáért adózik.

Az árvízvédelmi munkálatok s a Duna partjának szabályozása megyénk sok virágzó községére, óriási nagyságu termőföldre nézve, létkérdést képeznek. A Duna pusztító árja minden esztendőben tönkremenéssel fenyeget több megyénkbeli községet s a legnagyobb éberség mellett is minden esztendőben fejünk fölött függ a Damokles kard, a mely, hogy még le nem csapott, jórészt a szerencsés esélyeknek köszönhető.

A kormány belátta, mily fontos gazdasági s egyéb érdekek kívánják Bácsmegeye visszabálozási viszonyainak gyökeresebb rendezését. Látni és hallani jött le a földművelésügyi miniszter a veszélyeztetett pontokra, hogy a szükséges lépéseket közvetlen tapasztalatok alapján tegye meg. A miniszter alaposan megvizsgálta Bajától le egészen Apatinig a dunaparti munkálatokat s Apatinba léptekor azonnal kijelentette, hogy a tapasztaltak még jobban meggyőzték őt s így a kormányt is arról, mennyire kívánatos az állam lehető legnagyobb mérvű támogatása, jelezte is azonnal a hajó állomásnál összegyűlt küldöttek előtt, hogy a kormány a rendelkezésre álló eszközökkel a segédkezés munkájához hozzááll.

Bethlen miniszter látogatása az általa bejárt helyeken a lehető legjobb benyomást tette, a lakosság a kormány gondoskodásáért érzett köszönetének és hálájának illő módon adott őszinte és lelkes kifejezést.

A miniszter által bejárt helyek s azok környékének értelmisége s egész polgársága sokkal jobban szívén hordja igazi érdekeit, semhogy a lakosság által a kormányval szemben kifejezett megnyugvást keltő köszönethez s örömhöz valamit hozzá kellene toldanunk.

A kormányférfiak ilyen személyes megjelenése — amint hangsúlyoztuk — a legbiztosabb szer a bizalmat fokozni s meggyőzni a lakosságot a vezetők intencióinak áldásosságáról. Bethlen miniszter megjelenése kétségbevonhatatlan tanújele annak, hogy az országos kormány mily súlyt fektet Bácsmegeye gazdasági viszonyainak emelésére s éppen ezen létkérdéseket képező érdekek meleg fölkarolása az, ami megyénk józan lakosságát a kormány helyes működéséről még jobban meg fogja győzni, még jobban meg fogja erősíteni azon hitet, hogy nem ott fekszik a polgárság anyagi jólétének a kulcsa — ez pedig existenciális kérdés — a hol a politikai jelszavakkal való dobálódzás képezi az alapot, hanem ott, a hol a községek, az egyesek gazdaságának tényekben nyilvánuló előbbrevitele képezi a működés tárgyát. A midőn Bethlen miniszter látogatását örömteljesnek, megnyugtatónak s így nagyfontosságúnak deklaráljuk, ezzel a bácsmegeyei közvéleményt véljük tolmácsolni.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Dalok.

I.

Messze tőled, csókoló ajak,
Vágyaim hírt dalra ajszanak;
Elsőhajtott csókok dalaim,
Szállnak a szerelem szárnyain.

Éget a tűz, tüzes szerelem.
Magamat kedvedre képezem;
Majd ha visszatérek, angyalom,
Dalomat ajkadra csókolom.

II.

Fut az erdő, fut a róna;
Egy-egy perc itt minden óra,
Mégis én úgy képezem,
Mintha állnék egy helyen.

Visz a gőzös zakatolva . . .
S mintha ez csak álom volna:
Mozdulatlan szép szemed
Mosolyog lelkem felett.

III.

Álom a szerelem.
S az élet mi más?
Szerelmes, siralmas
Édes álmódás.

Szerelem az élet;
Rövid életünk,
Hát mohón szeretve
Elmi sietünk.

Rudnyánszky Gyula.

NAGY HATALOM!

Rajz.

Írta: Tolnai Lajos.

Lelkendező örömmel toltá előre fejét a Józsefváros egyik temetőszéli utcájában egy őszbeasarodott — de aggastyáni mivoltát mindenkép titkolni óhajtó kopott ruházatu, tagbaszakadt kis férfi.

Öröm ragyogott hidegtől kipirult orcáján; léptei szinte röptették, s nem bírta elnyomni azt a mosolyt, mely minden szembe jövőnek oda kiáltotta: a kegyelmes urtól jövök.

A kegyelmes urtól . . .
Isteneim, mi ennek az értelme? Hogy ehol egy ember; egy alázatos földi alakba öltözött égi lény; egy igen-igen magas hivatalnok; mindenható, több: mindent megígérő és megadó felsőség, kinek már lehellete erő; érintése a remények országában valóság. Szava: menyei szózat.

— Lina — Lina . . .
Lina egy sovány, rongyos ruhás öreg asszonyság volt a konyhaasztalnál, pénteki napon egy csinos halacska társaságában délelőtti 11 óra körül.
Sokkal ifjabb volt, mint aminőnek látszott, de a szegénység fölötté mód öregit.

— Lina, képzeld — mosolygott öreg, erőtlen fogain át a beszélő — én a kegyelmes urnál voltam.
— Ah! — csapta le a halat az öreg asszony, hogy ismét fölvegye.

— Igen.
— Nem hihetem.
— Ilyen dolgot nem is oly könnyű elbinni. Az

inas nem volt az előszobában, és én egy merész fogással — képzeld, azt a bátorságot, egy excellenciás urhoz csak úgy könnyen begrani.

— Teremtő ég! te így rontasz el mindent.
— Nem édes feleség: a bátraké a szerencse. Ifjabb koromban igen szerény voltam — és igen keveset tudtam elérni, majdnem semmit — most ötvenhat éves koromra égi sugallatból, tisztán hiszem abból — megszentelenedtem.

— Teremtő ég! Igy vesztesz el . . .
— Lina lelkem, nem is képzeld, mily boldog az ember, ha szentelen! Valahogy férfiasabb, bátrabb, zseniálisabb. Oh oly csúf, mikor az ember bevallja, hogy ő egy senki, egy semmi, és alázatos, még kezét is csókol, nem nőnek, férfinak, mert a nyomor utolsó lépésén ezt is megteszi az ember, ellenben mily dicső, mikor a férfi szentelen, tolakodó, elbizott és így követel. Ugy, ugy.

— És te? Teremtő ég!
— Lina, tanuld meg, hogy ezentel te is szentelen légy, meglátod, többre tartanak. Igen.
— Így rontasz el mindent! Oh ég!
— Tehát én hatalmasan berontottam őexcellenciájához.

— Mit akar? — kérdé — ki ön?
— En mindjárt előre toltam bélyeges okmányaimat, melyeken már ötször-hatszor előfordul az A/. B/. C/. D/. E/. F/. stb. stb.

— Üljön le — mordult réám.
— És te leültél? Teremtő ég!
— Le bizony.
— El is rontottál mindent.

— Ellenkezéleg. Most megballgatott. Előadtam mindent, de mindent bátran — szentelenül! És ez hatott. A bérletet okvetlenül megkapom. Előbb igaz, azt mondta, a száját csucsorgatva, hogy: megkésztél ön, de mikor szentelenkedtem: akkor egy darabka papírra felírta a nevemet, te Lina, a ne-ve-mett — és az ügy-ezzel becsomóztatott. Huszan pályázunk; az ajánlatokat holnap bontják fel, és déli 12 órakor nyitja ki az igazgató a palota nagy ajtaját — En Lina reménylek, de sőt, mivel

A közlekedési vállalatok államosítása.
Régi és kétségtelül üdvös terve a kormánynak, hogy az összes közlekedési vállalatokat államosítani szándékozik. Hanem ez természetesen nem csekély feladat s nem is lehet csak úgy hirtelenében keresztül vinni; hosszú tervezés, tanulmányozás, erős megfontolás után eszközölhető ez csak. De — a mint bennünket értesítenek — most már Baross végkép határozott ez ügyben s az erről szóló törvényjavaslaton a kereskedelmi miniszteriumban már dolgoznak is. A kormány ezzel egyrészt az állam jövedelmét akarja fokozni, másrészt újabb tarifaleszállásokat vett célba. Államosítják a vasutakat, a hajózást, s mihelyt a javaslat törvénynek válik: felmondják a szabadalmat a vasúttársulatoknak.

A szerb egyházközségek tartozása. Az összes szerb egyházközségek egyházi járulékok fejében 475,890 forinttal tartoznak összesen a szerb-egyházi alapnak. Brankovics pátriárka közbenjárására Csáky gróf kultuszminiszter fölszólította a törvényhatóságokat, hogy a községek e tartozásait hajtsák be közigazgatási uton.

A vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslat — a vagy már inkább törvény — már szentesítés alá helyeztetett. Etlebe f. évi július hó 1-én fog lépni.

A közigazgatási javaslat a bizottságokban. Nem csökkenő érdeklődés mellett folytatja a képviselőház közigazgatási bizottsága a vitát a közigazgatási államosító javaslat felett. Nagyszámu képviselőkből álló hallgatóság kíséri azt élénk figyelemmel. Minden párt részéről történnek felszólalások s a vezérek már itt fixirozzák álláspontjaikat. Szapáry kormányelnök a felszólalásokra már több ízben felvilágosítólag válaszolt. Igen előnyös lesz az eszmék tisztázására ezen előzetes vita, mely lehetővé fogja tenni azt, hogy a képviselőházban való tárgyalásig a főbb vitás pontok minden oldalról pro és kontra meglesznek világítva.

A bíró és ügyészi szervezet reformjának életbeléptetésével kapcsolatosan az igazságügyminiszter, mint értesültünk, rendeletet szándékozik kibocsátani a bírósági hivatalnokok gyakorlati kiképezésének szabályozása tárgyában. E rendelet intézkedni fog nevezetesen az iránt is, hogy a praktikus kiképzés szempontjából miként szasszák be legcélszerűbben a három éves gyakorlati idő.

Bethlen miniszter Bácskában. Bezdántól Apatinig.

Mint már jeleztük, mult pénteken reggel 7 órakor érkezett Bethlen gróf földmivelésügyi miniszter a „Minerva“ nevű gőzhajón Bezdánba. Kíséretében voltak Rapaics Radó miniszteri tanácsos, Kvassay osztálytanácsos, Szinnyi miniszteri titkár, Schönholz Rezső, Medveczky főmérnök. Zomborból a miniszter elé mentek Sándor Béla főispán, Schmausz Endre alispán, Poppovics Dusán főszolgabíró. Bezdánból a községi elüljáróság, községi képviselőtestület és nagyszámu közönség ment ki a fogadtatásra. A kiszállásnál a minisztert a főispán üdvözölte, mire a miniszter szívélyes szavakkal válaszolt.

A miniszter ezután kíséretével, valamint Sándor Béla, Schmausz Endre és Poppovics Dusánal kocsira szálltak és megtekintette: a ferencsatornai *sebesfoki* zsilipet, a bezdáni vízszabályozási társulat *gőszivattyúját*, a baja-bezdáni tápcsatorna *szifonját*, a *Kopola-foknál* teljesített folyammeder-szabályozási munkákat és a bezdáni nagyszigeti árvízvédelmi munkálatokat.

A diszes társaság azután visszament a hajóra és folytatta útját. *Monostorszegh* községének egy pontján, mely zászlókkal szépen volt feldíszítve, a községi képviselőtestület és elüljáróság, valamint szépszámu közönség lelkes éljenzéssel üdvözölte a minisztert. A hajó itt nem állt meg

s a miniszter a fedélzetről szemlélte a szép látványt s viszonzta az éljeneket.

Az egész ut Bezdántól Apatinig tanulmányi ut jellegét viselte magán. Bethlen gróf a legnagyobb érdeklődéssel tudakozódott az érintett helyek partszabályozási és árvízvédelmi viszonyairól és munkálatairól, amire a legrészletesebb felvilágosítással szolgáltak a szakközvegek s a megyei hatóság ottlevő képviselői.

A megérkezés Apatinba.

A szokott csendes Apatint már a korai reggeli órákban élénk sürgés-forgás váltotta fel, lobogók, diadalívök, szőnyegök, virágok rendezésének tarka képe tárult élénk; a diszbe öltözött lövészek és tüzoltók, feketébe öltözött tisztviselők, községi elüljárók és képviselőtestületi tagok, köztük a százkezü rendezőség Ribiczey, Schmausz, Kék és Jeisellel élükön, a hajóállomáshoz vezető uton szuronyos csendőrök a rend fenntartására. 9 óra után zenekar hangjai hallatszanak, a tüzoltó-egyesület daliás főparancsnokával az élén vonul ki a hajóállomáshoz, majd követik szintén zensző mellett a lövészek és utóbb a községi elüljárók és az erdőhivatal személyzete. Már jóval 10 óra előtt a hajóállomás állóhajója, hol a kiszállás történik, tömve volt, a hivatalos személyek közt ott voltak a járásbeli községek elüljárói, jegyzői, és a nagyszámu társaság közt ott sürgöttek, forogtak a rendezők, kiknek figyelme még a legapróbb részletre is kiterjedt. Végre 10 óra után moszardurrogás hallatszik és pár perc múlva a Duna kanyarából előtűnik a D. D. S. G. hajója, a főárbocon a nemzeti lobogóval, jelöl a magas vendégnek. Kiki siet helyére, a háziur, a gőzhajótársulati ügynök, állásba teszi magát, a szónokok megegyeszer átgondolják beszédeiket, és már itt a hajó! Fedélzetén látjuk az egész társaságot, kiknek fogadására ürszejtöttünk, köztük a főispán, alispán és Poppovics főszolgabíró alakjait, már azt hisszük, hogy a hajó kiköt, midőn az az állomást elhagyja. A miniszter ugyanis a partszakadás legveszélyeztetebb pontját akarja előbb megtekinteni. Majd egy félkört ír le, a matrözök „vigyázz“-ja felhangzik, átrepülnek a kötelek, egy-két perc, a járódeszka ki van téve, a miniszter köztünk. A felhangzó éljenzéssel alig jut szóhoz Ribiczey főszolgabíró, ki rövid, lelkes szavakban üdvözölve öngyméltóságát, felkéri, kegyeskednék Apatin község üdvözlését is fogadni. Mire kiválik egy hatalmas, ősz alak, Vény Márton bátyánk, és előbb elfogult, majd pedig annál tisztább és csengőbb hangon üdvözli a minisztert. Előadja, hogy a község mit és mennyit szenvedett már a török hódítás alatt, hogy kerestek szebb hazát lakói, hogy települt 100 év előtt újra, hogy küzd ismét régi ellenével, a Dunával, de most már szilárd a hite, hogy ő lesz a győztes. E küzdelem már a kormány figyelmét is felbreszté, megjelent egy tagja megvizsgáló a vést, és azt hiszi, hogy most már hatalmas védszárnyak alatt fog a község állani.

A miniszter éltetésével végződő beszéd után a miniszter ekként válaszolt:

„Igen köszönöm azon szívélyes szavakat, melylyel szónokok fogadott. Eljöttem, hogy személyesen győződjem meg az itteni állapotokról.

De Üveges nem állott meg.

— Édes Mihály bácsi — borult a nyakába egy szép szöke fiatal asszony kék szoknyával, a betett fogaival, a vigyorgó szöke képével és vattás vállalival — nekem három fiam van, ne pályázzék, az uram egy tehetetlen, lépjen vissza, meghálálom, az uram egy tehetetlen. Érti? ...

— Nem, most nem vagyok abban a helyzetben nagysádkám.

S az öreg ember mutatta, hogy rá nézve az ügy már el van dölve, ő biztos.

— Üveges, Üveges — nyilott ki egy hivatalszoba ajtaja — kérem.

Magasabb rendű hivatalnok mosolygott Üveges urra.

— Hogy áll?

— Én? Jól.

— Lépjen vissza, adjuk ezt a bérletet szegény öcsémnek, magának Ó-Budán juttatok én egy másikat.

— Köszönöm — haladt odább kifeszített mellel Üveges ur, érezve, hogy mily erőt kölcsönöz az embernek a — szemtelenség.

Futottak a percek.

— Záróra, záróra — hallatszott mindenfelől.

Husz pályázó és husz érdek következett.

Zajlott mint a tenger a folyosó.

— Mi az? — kiálták többen — a 12 óra elmúlt s az ajtó még nem nyílik. Ki van az igazgatónál Wencel?

— Öexcellenciája.

Üveges ur szíve majd meghasadt.

— O akar bérletet? — ordított.

— Ah!

A szárnnyajtók megnyílnak. A főnök hódolattal kíséri ki öexcellenciáját.

Üveges ur oda ugrik.

— Megkaptam igazgató ur?

— Nagy hatalom — más, más.

— Kicsoda? — követelék.

— Öexcellenciája ja — *maitresse*.

Legyenek meggyőződve arról, hogy a kormány a lehetőségig mindent fel fog használni, hogy ezen virágzó, hazafias város, biztosítva legyen. Már eddig is tapasztalhatták, hogy a hatóságok és különösen a vármegyének beható előterjesztése folytán sok történt, ezen előterjesztések készítették arra, hogy személyesen is lejöjjenek, és miután meggyőződtem a helyzetről, fogok intézkedni a bajok elhárítása iránt is.

Ezen lelkes, ismételt éljenekkel fogadott beszéd után a miniszter a tüzoltók és lövészek sorfala közt a part felé indult. Jólehet a partbiztosítási munkálatokat már a hajóról is megszemlélte, a partról is megakart tekinteni. és a rák-utcan végig megtekinté a védműveket. Néhány kosarat, melyekben a köveket süllyeszték, felvonatolt és Medveczky főmérnök ép oly szellemes, mint célszerű ezen találmánya felett megelégedését fejezte ki. Az óriási néptömeg által kísért menet ismét a rák-utcan vissza a hajóállomási töltésig és innen az erdőhivatal felé indult. A főmeg lelkes éljenzéssel kísérte mindenütt a minisztert és türelemmel várta be, a míg szemléjét az erdőhivatalban befeczeje.

Az erdőhivatalban Balázs Vince erdőmester vezetése alatt tisztelgett a tiszti-kar, melynek megtörténte után a miniszter beható érdeklődéssel tudakozódott az erdői viszonyai felől. Különösen az erdőekben eszközöndő telepítések iránt érdeklődött — a miről már a hajón értekezett a főispánnal — és megemlíté, miszerint a filloxera pusztítása folytán keresetüktől elesett szlavoniai magyaroknak ily módon való visszatelepítését szeretné megkezdeni.

Az erdőhivataltól a polgári kaszinóhoz ment és a tiszteletére emelt diadalkapun át belépett az egylet helyiségeibe, hol lakosztálya be volt rendezve.

A küldöttségek tisztelgése Apatinban.

Az *egyházi hatóság* Puck István apát-plébános vezetése alatt tisztelgett. Szónokuk a miniszter nehez útjára az Isten áldását kéri. Bethlen miniszter: Ismeri azon missziót, melyet a kath. papság a tudomány, erkölcs, kultúra terén teljesít, kívánja, hogy ezen az ösvényen állandóan buzgólkodjanak.

A *járásbíró* *nevében* Dömötör Hugó üdvözlö a minisztert. Bethlen gróf válaszában kifejté, hogy több nemzetiség lakta vidéken semmi sem teheti rokonszenvesebbé a magyar állameszmét, mint korrekt és pontos igazságszolgáltatás. Köszöni az üdvözlöt.

A *szolgabíróságot* Ribiczey Béla főszolgabíró vezette. A miniszter kívánja, hogy az állami adminisztráció hasonló szorgalmas hivatalnokokat találjon bennük. Bethlen gróf ez alkalommal behatóan tudakozódott a sorozás eredményéről, hogy a járásban mennyi a községi iskola, hogy közigazdasági célokra van e pótdadó kivétel?

A *községi elüljáróság* üdvözlötét Jellmann József jegyző tolmácsolta, kikéri a miniszter jóakarátát Apatin község részére. A miniszter kifejté, hogy Apatin város mily kellemesen lepte meg. Meg van győződve a lakosság köteleességéről buzgalmáról. A hallottak és látottak arról győzték meg, hogy e városban a haladás tényezői megvannak. Informáltatta magát ez alkalommal a miniszter a halászat állásáról.

Az *apatini járási községek* elüljáróit Ribiczey Béla főszolgabíró vezette. A miniszter meleg hangon köszönte meg az üdvözlötét. Tudakozódott az egyes községek állapotáról. A szöntai jegyzőtől Thurszkytól megkérdezte, hogy ott vannak-e azok a jó lovak. Mire azt a választ kapta, hogy csak voltak s ott inkább a sertéskereskedés virágzik. Kapetanovits monostorszeghi jegyzőt megdicsérete, mert oly hatalmasan tarackoztatott.

A *tanítótestület* üdvözlötére adott válaszában Bethlen miniszter hangsúlyozta, hogy hallott az ottani tanítók működéséről. Uttöröi a tanfériak a magyar kulturának, azt tudja a kormány, tudja, hogy azok a közmívelődés terén hervadhatlan babérokra szereznek. Buzdítja a további munkálkodásra a megjelent tanítókat.

Végül az apatini *ipartestület* tisztelgett. A miniszter ismeri gazdasági fontosságát az ipartestületek működésének. Serény munkára hívja tel a megjelenteket. Tudakozódott az apatini ipar állapotáról.

Ezzel a küldöttségek tisztelgése véget ért.

A déjeuner.

Miután a miniszter a számára szépen és izléseben berendezett lakosztályban kissé megpihent (a fogadóterem és toilleteszoba összeállítása igazán szakavatott kézre vall), kezdetét vette a déjeuner, melyen körülbelül 200-an vettek részt. Legelőször Raichl Péter köszöntötte fel meleg érzéstől áthatott szép szavakban a minisztert, kifejtvén azon általános örömet, melyet megjelenése úgy Apatinban, mint az egész környéken okozott. Bethlen miniszter a város lakosságát élteti, mely megérdemli a kormány támogatását.

Melléklet a „Bácska” 24-ik számához.

Dr. Kék Lajos Rapaics Radóra, Puck pléb. Sándor Béla főispánra, főispán a miniszter kíséretére, Aman az alispánra mondott, zajos éljenekkel kísért beszédet.

Apatintól Zomborig.

Alig hangzott el az utolsó felköszöntő éljәне, a tarackfűst alig emelkedhetett még, midőn a főispán szavai: „Aki Zomborba akar jönni, jöjjön” asztalbontást eredményezett. Néhány perc, megindult a kocsisor, melyet Ribiczey főszolgabíró és Apatin község bírája vezettek és melyet az apatini tisztelgők, kik a minisztert Zomborig szándékoztak elkísérni, nagyban növeltek. A sörház sarkán álló lövészek sortűzet adnak, a dob pereg, a zászló meghajlik és a kocsisor éljenek közt ki-robog a faluból.

Gyorsan tüntek el a kilométerjelző oszlopok és már megláttuk a kupuszínai uton feketélleni a zombori küldöttség fogatait. Odaérkezve, a menet megállt és a minisztert, ki a kísérettel együtt a kocsiról leszállt, Csihás polgármester a következő szavakkal fogadta:

„Nagyméltóságú miniszter ur, kegyelmes uram! Midőn Excellentiát Zombor sz. kir. város területén hódolatteljesen üdvözölni szerencsém van, engedje meg, hogy a város községének ismert loyaltásából kifolyó tiszta örömmel adjak kifejezést a magas látogatás feletti igaz lelkesedésünknek és forró köszönetünknek. Adja a Mindenható, hogy e néhány drága perc Excellentiád irántunk való kegyes jóindulatának ép oly bizonyos záloga lehessen, mint a mily feledhetlen emléket és valamennyiünk szívébe. Zombor községe lelkes örömmel kiáltja Excellentiád elé, hogy Isten hozta s tiszta szívéből azt kívánja, hogy Nagyméltóságodat a Mindenható hazánk díszére és virágzására soká éltesse!”

A miniszter a következőkben válaszolt:

„Igen köszönöm a szíves üdvözlőt. Először lépek ugyan Zombor város területére, azon sok szép azonban, miket eddig róla hallottam, érdeklődésemet nagyban felkelté és iparkodni fogok legalább azon rövid időt, melyet körükben tölthetek, arra használni fel, hogy ezen őszinte rokonszenyemet megörökíthessem.”

Az éljenek elhangzása után a menet, melyet Csihás polgármester és Valter főkapitány fogata vezetett és mely előtt díszbe öltözött rendőrök lovagoltak, a város felé indult, ötvenkét díszeszebbnél díszesebb fogatot számláltunk, melyeken Zombor és Apatin intelligenciája kísérte a minisztert. Már a város első házainál a kíváncsiak nagy tömege állotta el az ut szélét, az apatini-ut és a közutak, melyen a menet átvonult, lobogók, szőnyegek, virágokkal voltak feldíszítve, a reggeli boru gyönyörű verőfényre változott, a kíváncsi zombori szépek ablakaiból és a korszórol ép oly érdeklődéssel nézték a minisztert, mint ez, ezen reá nézve új idegen képet. Az utnak a vármegyeháza felé kanyarodásánál a tüzoltó-egylet zenekara várta, a fasorban pedig a tüzoltó-egylet tagjai képezték sorfalat. A vármegyeház erkélye tömve volt, lelkes éljenek hangzottak a miniszter elé, a kapu bejáratától jobbra-balra a vármegye és a város díszbe öltözött hajdúi katonásan tiszteltek.

A tisztelgések.

A vármegye nagytermében ez alatt összegyülekeztek az egyes küldöttségek tagjai, kik a miniszter előtt megakartak jelenni. Megérkezte után átöltözködve, a nagyterem melletti főispáni dolgozó szobában, a főispán kíséretében fogadta az egyes küldöttségeket, melyeket Tárcazi Dezső, főispáni titkár jelentett be.

Legelőbb a cs. és kir. hadsereg, honvédség és esendőségnek, a sorozás folytán kissé fogyatékos tisztikara tisztelgett Pachér őrnagy vezetés alatt, kitől a miniszter a helyőrség létszáma, az ezred kiegészítőkerülete iránt tudakozódott.

Ezután Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága és tisztikarának impozans küldöttségét, mely a fogadótermet teljesen megtölté, fogadta a miniszter. Dr. Csihás Benő polgármester, a küldöttség vezetőjének beszéde ekként hangzott:

„Nagyméltóságú miniszter ur!

Kegyelmes urunk!

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága és tisztikara örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy Nagyméltóságod előtt városunkat kitüntető magas látogatása alkalmából hódolatteljes tiszteletének és ragaszkodásának kifejezést adjon.

Jóllehet e város törvényhatósága autonóm jellegében minden körülmények között és a dolog természete szerint első sorban korszerű haladásának önkormányzati uton való fejlesztését tekinté emíniens feladatául, mindazonáltal mint egyuttal állami közigazgatási organum soha szem elől nem téveszté az állami célok megvalósítását a magas

kormány intenciói szerint hazafias buzgalommal és őszinte loyaltással előmozdítani. A midőn e loyaltásunkról ugy a magas kormányt, valamint Excellentiát bizosítanók s Nagyméltóságod kegyes jóindulatát részünkre továbbra is kikérni bátorokodnánk, tiszta szívuinkból kívánjuk, hogy az egek Ura Nagyméltóságodat a felséges trón és hön szeretett hazánk javára sokáig éltesse.”

A miniszter válasza a következő volt:

„Igen köszönöm ezen szívélyes szavakat, melyekkel fogadtak. Valóban örülök, hogy utamat erre vettem és alkalmam volt Zombor városról, habár csak futólagos benyomást is szerezni. Mondhatom, kedvező a benyomás, mert a fejlődő Magyarország egy fejlődő egészségesség hajtását vélelem benne láthatni, melynek minden tényező, melyek erre szükségesek, birtokában vannak. Hazánk újjászülétekor az első teendők közé tartozott az ország fővárosának fejlesztése. Azonban egy ország, egy kormány sem elégedhet meg avval, hogy a főváros virágzó legyen, hanem szükséges az is, hogy egész területe el legyen látva vidéki fejlődő központokkal. Különösen fontos ez Magyarországon, hol a haladás nem lehet oly egyenletes. Itt a haladásnak gyorsnak, rohamosnak kell lennie, erre pedig a vidék sokkal kevésbé alkalmas, mint a városok és ép ezért kell ezek fejlesztésére rendkívüli súlyt fektetnünk. Örvendek a tapasztaltakon és ígérem, hogy a mennyiben hatáskörömben alkalmam fog nyilni, ezen város közigazgatási haladását mindenkor támogatni fogom.”

Ezután a miniszter bemutatta magának a tisztelgők nagyrészét, kik közül többeket megszólításával is tüntetett ki. Fejér apát-plébánostól hívei száma és a tanulmányi viszonyok, Bikár Simontól a bank kamatába, Kupuszárevits esprestől hívei száma, dr. Vadastól az egészségügyi viszonyok, Zsuffától a gimnázium, Valtertől a közbiztonság állapota iránt tudakozódott.

A következő küldöttség volt a zombori kir. törvényszék, ügyészség és járásbírósi tisztikara, kiknek nevében Jerkóvits Antal kir. törvényszéki bíró (az elnök távollétében) üdvözlé a minisztert, ki a bemutatások után többeket megszólított és a viszonyok iránt tudakozódott.

Ezután a főispán az állami tisztviselők élén tisztelgett, kiket bemutatva kijelenté, miszerint ezen állami tisztviselők mindig törekedni fognak arra, hogy a kormány intenciójának lehetőleg mindenben megfeleljenek.

A miniszter válaszában kijelenté, miszerint a pontos kötelességteljesítésről már eddig is alkalmam volt meggyőződni és reméli, hogy jövőre is ilykép lesz. A bemutatás alkalmával Czirfusztól hivataloskodása ideje, Danczertől ezeltől lakhelye, Traub állatorvostól az állategészségügy iránt tudakozódott stb. Már az előző küldöttségeknél is, de különösen itt a bemutatottaktól tudakozódott, vajjon nem erdélyiek-e, és midőn Roediger gimn. tanárt mint ilyent mutatták be, élénken tudakozódott születéshelye és az iránt, hogy mikor látta utoljára szülőföldjét?

A vármegye tisztikarát Schmausz Endre alispán vezette, kinek beszéde így hangzott:

„Nagyméltóságú miniszter ur!

Nagyméltóságod nem fogja rossz néven venni, ha munkásokkal jövök. A vármegye munkásaival jöttem, hogy hódolatunknak adjunk kifejezést, hogy egyszer nekünk is alkalmunk nyíljon a vármegye székvárosában a kormány egy tagját üdvözölhetni. A régi tradíció a vármegye tisztviselőiben nem csak a kötelesség teljesítésének érzését, de a magasabb eszmék iránti érzéket is mindig fentartotta és e kettős feladatunknak mindig készségesen feleltünk meg. És jelen alkalommal annnyival szívesebben tesszük ezt, midőn oly férfival állunk szemben, ki nemesak nagy nevével szűkebb hazáját, Erdélyt, hanem tevékenysége által az egész haza elismerését vivta ki magának. Fogadja Nagyméltóságod a vármegye munkásai hódolatát és engedje meg, hogy kegyes támogatását a jövőre nézve is kérhessük.”

A miniszter válasza a következő volt:

„Kedves barátom! Igen örülök, hogy régi ismerősökkel találkozhatom, nemesak azért, mert mint képviselők egy padban ültünk, hanem utóbb is mint főispán, megtanultam ismerni a megyei tisztikart. Felismertem, hogy e tisztikarban meg van mindenkinek a maga helye, a maga tevékenységi köre, melyben teljesítheti hivatását; mely az egész gépezet sikerét biztosítja. Megtanultam rokonszenyvel viseltetni jelen működésében, és amint ezt általában mondhatom a megyei tisztikarokról, így különösen ezen vármegye tisztikarának működését mindenkor örömmel tapasztaltam és legyenek meggyőződve, hogy olyanoknak tekintem, kik intencióimat mindenkor megértették. Legyenek szívesek ily irányban a haza iránti kötelességnek megfelelni.”

Ezután a tisztikar tagjait egyenként bemutatatta magának a miniszter.

Ezután a zombori járási községek elöljárói Poppovics Dusan főszolgabíró vezetésével tiszteltek, kik közül a miniszter többeket megszólításával tüntetett ki és helyi viszonyaik iránt tudakozódott.

A tisztelgők sorát Schmausz Endre vezetésével a gazdasági egyesület zárta be, melynek egyes tagjaitól a miniszter az egyes gazdasági ágak állapota iránt érdeklődött.

Ezzel a tisztelgések véget értek.

Az ebéd.

A küldöttségek távozása után, 5 órakor kezdetét vette a főispán által magas vendége tiszteletére adott ebéd. Résztvettek ezen a háziasszonyon s bájos ifjú leányán Orsikén kívül: Bethlen gróf miniszter kísérete, Schmausz alispán, Schlagetter főügyész, Koczkar orsz. képviselő, Fejér Gyula apát-plébános, Csihás polgármester, Danczer pénzügyigazgató, Dobák kir. ügyész, Dömötör járásbíró, Kupuszárevits gör. kel. esperes, Pachér cs. és kir. őrnagy, Valter főkapitány, Gottlieb Márton, dr. Margalits Ede gimn. igazgató, dr. Spitzer Mór és Tárcazi Dezső főispáni titkár. Itt adjuk a menüt: Posage consommé. Sandre sauce tartare. Filet de boeuf. Pâté ragout. Rotis chapon, cochon de lait. Croquem-bouche. Pâtisserie, Fruits, Vins, Liqueurs, Café.

Legelőször Sándor Béla főispán mondott köszöntőt mint házigazda a miniszterre. Bethlen miniszter a szeretetreméltó szíves háziasszonyt és leányát Orsikét éltette. Alispán és polgármester a megye, illetve a város nevében üdvözlé a minisztert. Schlagetter főügyész Rapaics Radó miniszteri tanácsost élteti. Főispán a miniszter kíséretére mond áldomást. A pompás dîner végzetével a társaság a társalgó terembe vonult, hol a fekete kávé szervizotkák. A miniszter a jelen-voltakkal láthatólag a legjobb kedvvel s fesztele-nül társalgott s a vig hangulat folytán éppen kapóra jött az az értesítés, hogy a vonatnak 35 pernyi késése van.

Az elutazás.

A miniszter szívélyes bucsuzás után, újólag kijelentvén, mennyire meg van elégedve a látottak és hallottakkal, mily kellemes benyomást tett rá megyénk s a díszes fogadtatás, kocsira ült s a vendégek kíséretében a pályaházhoz hajtatott. Utolsó szava is, melyet a kupé ablakából mondott, sajnálkozásának kifejezése volt, hogy hosszabb időt nem tölthet körünkben.

Nem mulaszthatjuk el azt, hogy ne konstátáljuk, miszerint az összes ünnepélyek rendezésében a legnagyobb rend és tapintat nyilvánult, dícséretére azoknak, akik ily rövid idő alatt is oly impozáns fogadtatásban részesítették a nálunk is annyira megkedvelt minisztert.

Köszönetet kell mondanunk végül a sajtó nevében azon kiváló előzékenységért, melyben azt a rendezőség részesítette, s azon készségért, melylyel mindent hozzáférhetővé tett. A sajtónak ezen számbavétele örövendetes tény, mely kifolyása az ujabban, a vidéken is nyilvánuló azon felfogásnak, mely a vidéki sajtót megbecsülni kötelességének ismeri.

Kívánjuk, hogy Bethlen gróf földmívelési miniszternek általános örömet keltezt ittléte megyénk nézve sikeres eredményekkel járjon.

Helyi és megyei hírek.

A nagyhét. A zombori róm. kath. templomban a nagyheti szertartások a következőkben fognak megtartatni:

Keddén délután 3 órakor — tekintettel a következő ünnepnapra — vespernye fog tartatni.

Szerdán délelőtt mint Gyümölesoltó B. A. ünnepén 7, 8, 9 és 10 órakor rendes sz. misék, — délután 4 órakor gyász-zsolozsma Jeremiás siralmaival s a „Miserere”. **Csütörtökön** reggel 9 órakor nagymise közaldózással; délután mint szerdán.

Nagypénteken reggel 8 órakor német prédikáció, mely után közvetlenül tartatik az előszentelt mise a Passióval és Kereszt-imádással; mire a Szentség a szent Sírhoz vitetik, ezután bunyevác sz. beszéd. — Délután 3 órakor magyar sz. beszéd, melynek végzetével processzió vezetetik a Kalváriához, honnét a templomba visszatérve énekelteik a Jeremiás siralma és a „Miserere”. Esti 7 órakor a szent Sír nál ima és ének, mire a Szentség körmenetileg a sekrestyébe vitetik.

Nagyszombaton reggel 6 órakor körmenetileg Szentségkítétel. — 8 órakor tűzszentelés, a husvéti gyertya megáldása dícsénekkal, ezután a próféciák keresztút-szentelés és minden szentek litániája, mire a feltámadási nagy mise következik. — Az ünnepélyes feltámadási körmenet esti 1/27 órakor tartatik meg.

Husvétvasárnapján reggel 7 órai csendes mise után az étek megáldása; 8 órakor kismise és német sz. beszéd; 9 órakor csendes mise, utána bunyevác sz. beszéd; 10 órakor ünnepélyes nagymise, délután 3 órakor vespernye.

Husvételőn a szokott órákban megtartott szent miséken kívül 1/210 órakor magyar egyházi szónoklat; délután 3 órakor vespernye.

Jeremiás próféta siralmait (lamentációk) a zombori róm. kath. templomban az idén is Lickl György, volt Svéd kir. zeneakadémiai tanár remek harmonizálása orgonakíséretével és vegyeskarrészeivel adja elő kaszinó-egyleti dalárdának. A magánrészeket szerdán Dalmay Pálné urnó, Városvy László és Mihályi Ernő urak, csütörtökön Fejér Eulália urhölgy, Karvázy József és Goeser Vitsuz urak, pénteken pedig Vojnits Bella és Tessényi Vilma kisasszonyok éneklék. Szerdán az első és harmadik, csütörtökön meg az első és második énekben a bevezető és befejező részeket, valamint a zsidó a-b-c betűit, pénteken pedig az egész harmadik éneket 20 tagu vegyeskar adja elő.

Zenesé mise. Mint már említettük, husvét mindkét napján a 10 órai nagymiséen kaszinó egyleti dalárdának több nem egyesületi tag szives közreműködésével Peinl J. Vincének vegyeskarrá zeneakísérettel irt 1. számú miséjét adja elő. Az énekkar 22, a zenekar 14 tagból áll, s így az előadásban összesen harminchatan vesznek részt. Az énekkarban közreműködnek: Dalmay Pálné, Fejér Eulália, Császár Stefánia, Franczl Etelka, Kalapsza Bella, Molnár Ilona, Rezsnyai Ilona, Ripczó Hermin, Staudacher Mariska, Szabácsy Anna, Tessényi Vilma és Wolf Ida urhölgyek, továbbá Csarsch Sándor, Czinkler Gyula, Feuernann Manó, Goeser Vitsuz, Husvéth Károly, Pribil Ernő, Rácz Soma, Sörös Antal, Thim József és Valter Nándor urak. A zenekar tagjai: Staudacher József és Herzenberger Károly (I. hegedű), Kiss Pál és Mayer József (II. hegedű), Herzenberger Dezso (mély hegedű), Bárczi Iván (nagy bőgő), ifj. Csermák József és Schuster Adolf (I. és II. klarinét), Perviz Sándor (fuvola), Mayer Frigyes és Schmitz Mátyas (kürtök), Jeger János és Taubner Sebestyén (trombiták) és Bieber Gyula (tísdob). — Ma délután 6 órakor a templomban a miséből együttes próba lesz, melyen az érdeklődőket szivesen látjuk.

Haynald bibornok-érsekről csinos anekdotát mond el a „Corr. Hongr.” Mikor Haynald az abszolútizmus alatt erdélyi püspök volt, hazafias érzülete miatt, mit egyáltalán nem titkolt, sokat kellett szenvednie. Egyszer egy, akkor mindenható személyiség azt hangoztatta előtte, hogy a püspök első kötelessége a császár parancsának engedelmeskedni. „Az a parancsotól függ”, — felelte Haynald — „ha Őfelsége azt parancsolja nekem, hogy gyujtsam föl a házat, melyben én lakom, minden ellenvetés nélkül engedelmeskedem; de ha a legfőbb ur azt parancsolja, gyujtsam föl a házat, melyben ő lakik, akkor nem fogok engedelmeskedni.”

Kitüntetés. Klemm Jusztin, esendő-főhadnagy-nak a király a közbiztonság terén tanúsított kiváló buzgalma és sikerdús működése elismerésül a katonai érdemkeresztet adományozta. — A jól kiérdemelt kitüntetéshez mi is szívből gratulálunk.

Kinevezés. Dalmay Pál, városunk fia, s a volt zombori adófelügyelőségnek is egykori tisztviselője, legutóbb a lugosi pénzügyigazgatóság számvizsgálója, ugyanoda számtanácsosai nevezetett ki.

Kinevezés. Sándor Béla főispán Jakobsits Gyula szabadkai ügyvédjelöltet, vármegyei közigazgatási joggyakornokká nevezte ki és szolgálatára a topolyai szolgabíróshoz osztotta be.

Pályázat. Az újvidéki ev. egyház pályázatot hirdet egy 500 frtos javadalmazással ellátott tanítói állásra.

A szabadkai ügyvédi kamarából. Thurszky János Gyula hódásági ügyvéd az ügyvédekről vezetett lajstromból halála folytán töröltetett; ügygondnokául Scultéthy Ede hódásági ügyvéd lett kirendelve. Az iratok és értékek leltározására dr. Szabó Józsefet küldte ki az ügyvédi kamara választmányára.

Athelyezés. Radulovics Miklós moholyi gör. kel. segédlelkész, mint halljuk Pirostra lett athelyezve. — A községben aláírásokat gyűjtöttek s szerveznek egy monstre deputációt a pátriárkához az athelyezés visszavonására iránt. Az ez értelemben szerkesztett kérvényt már első nap 400-an írták alá, s a deputációban magyarok és szerbek lesznek vegyest, élükön a község legtekintélyesebb polgáraival.

A vajszkai zsilip. A Bethlen minisztert kísérő folyamómérők alig érkeztek mult hó 20-án Zomborba, a midőn távirati értesítést vettek, hogy a gombos-vajszkai zsilipnél nagyobb mérvű szivárgás állván be, az veszélynek van kitéve. Ezen zsilip a gombos vajszkai, mintegy 18 holdra terjedő belvízelvezető munkálatokkal kapcsolatosan az öblözet végén készített mintegy 4 évvel ezelőt, s ezen zsiliphez emelt körtöltés kezdett beszakadozni. Medvevezky főmérnök a katasztrófát azonban megelőzte egy nagyobb mérvű körtöltés emelésével s így a veszély szerencsésen el lett hárítva.

A dunai gőzhajóársaság a következő napokon kezdi meg személyforgalmát: Budapest és Mohács között fölfelé 24-én, lefelé 23-án, Budapest és Orsova között fölfelé 25-én, lefelé 21-én. Szolnok és Szeged között fölfelé 24-én, lefelé 22-én, Sziszek és Zimony között fölfelé 20-án, lefelé 23-án.

Műkedvelői előadás Uj-Verbáson. Az Uj-Verbáson nemrég alakult műkedvelői színtársulat husvét hétfőjén lép először a nyilvánosság elé. Ez alkalommal előadja: „Egyedül”, irta Noáb A., „Der Neue Hausarzt”, irta Bulla C., és „Hol a férj?”, irta Polie; mindhárom darab egy fölvonásos vígjáték.

Alakuló gyűlés. A Bács Bodrogh vármegyei tüzoltó-tesztületeinek szövetsége holnap szerdán, d. e. 9 órakor tartja a vármegyeszékház kistermében alakuló gyűlését, — melyhez eddig 26 egylet jelentette be megjelenését.

Halálozás. Husvéth István és családját gyász érte, fia Nándor, élte 18. évében f. hó 23-án déli 12 órakor elhunyt. Hült tetemei f. hó 24-én d. u. 4 órakor a szt. Rókus sirkertbe helyeztetnek örök nyugalomra. Béke porai felett!

Gőzfürdő. A husvét sz. ünnepekrei tekintettel a gőzfürdő, csak is nagyszombaton lesz használható. Mit a fürdőző kívánókkal tudatunk.

Elfogott szökevény. A moholyi rendőrség e hó 18-án elfogta Aradszki Jócót, ki jogerős ítélettel 3 évi fegyházzal volt sújtva, a büntetés elől azonban megszökött. Aradszkinál 3 rendbeli s különféle helyen kiállított s 1891-ről keltezett igazolási jegyet találtak. Az ellátásának a szabadkai kir. ügyészséghez tett sürgőnyi jelentése folytán a szabadkai kir. ügyészség táviratilag hivta fel a községet nevezettnek biztos fedezet melletti beszállítására. Társai is voltak, de ezek egy-egy utat kaptak és megugrottak.

Bácskai ember a Kisfaludy-társaság ülésén. A Kisfaludy-társaságnak szerdán tartott ülésén Hadsits Antal újvidéki jeles szerb költő, s ismert magyar író, mint az egylet tagja, „A szerb színészet Magyarországon” címen nagyérdékű felolvasást tartott. Felolvasó mindenekelőtt előadta, hogy a szerb színlelőadások első nyomai egész 1733-ig vihetőek vissza. Kimutatja, hogy a szerb színészet meg a színműirodalom épen ugy mint a magyar, egy napon született. Az első műkedvelő társulatot Jeliszceis Márk szervezte Nagy-Beeskereken; de a szerb színészet tulajdonképeni megalapítója Vuics Joachim volt, aki a saját darabjait adatta elő, a melyekben maga játszotta a főszerepeket. Első előadásait Budán a magyar színlelőhelyiségekben tartotta meg. Ez alkalommal „Cserni Györgyöt” adták elő, melyben fellépett Deryné is, kinek szerepléséről felolvasó nagyon melegen emlékezik meg. Vuics után Brezsovszky Mihály Újvidéken alakított egy színtársulatot, mely innen kirándulásokat tett. 1809-ben fogamzott meg egy állandó színház létesítésének eszméje, de a tervet pártolás hiányában nem tudták megvalósítani s a társulat 1840-ben két részre oszlott. Az egyik Zágrábban tartotta előadásait s ez vetette meg alapját a későbbi horvát nemzeti színháznak. Közbejötték az 1848-iki események s 1860-ig nem működött a szerb társulat, a mikor újból mozgalmat indítottak az állandó szerb nemzeti színház létesítésére. Gyűjtést indítottak, melynek eredménye 30,000 forint volt, s az állandó színtársulat Gyorgyevics János igazgatása alatt 1861-ben megkezdte előadásait. — Mihály szerb fejedelem végre 1869-ben Belgrádban diszes színházat építtetett. Az alapos és nagy tanulmányozást tanúsító fölolvastat a közönség zajos tapsokkal hallálta meg.

Zenta város országgyűlési képviselőjét, Szabó Lászlót, a napokban szélhűtés érte és most súlyos betegesen fekszik.

A zombori tavaszi vásár. Ez a vásár az, amely rendszeren a legsilányabb szokott lenni. Az idén is az volt. Az embereknek még nincs pénzük s így aránylag elég nagy kínálattal szemben gyenge kereslet mutatkozott. A hivatalos adatok szerint tegnap délután öt óráig mintegy ezer darab járlat lett kiadva. — Az általános forgalom közepesrűn alólinak mondható. Ami különösen az ipari forgalmat illeti, erre vére sok helyen voltak panaszok, a forgalom élénkségének hiánya s a nyomott árak folytán. A fazekasoknál is, akik ilyen vásárok alkalmával a legjobb üzletet szokták csinálni, általános a panasz. Szóval a tavaszi vásár, azokra akik eladni akartak, nem valami jól ütött be; a kedvezőtlen forgalmat különben nagyban elősegítette az esős időjárás.

Sorozás. A zentai járásból 314 hadköteles soroztatott be.

Brassói tanulók Zomborban. A brassói középkereskedelmi iskola növendékei közül mintegy harmincan nagyobb körűn vannak tanáraik vezetése mellett. Ez utazásuk alkalmával meglátogatták városunkat is, a ma reggel 8 órai vonattal érkeznek meg. Az indóháznál az itteni kereskedelmi iskola tanárai és növendékei fogadják a vendégeket, akik Zomborból Fiuméba tovább fognak randúlni.

Táncfőzérke a kaszinóban. A mult számunkban közölt hír kiegészítésül a rendezőség közlése, hogy a mulatság emelése érdekében megállapította Herzenberger Sándor primással egyetértve a „tánc műsort”, t. i. valóságos menetrendet készítettek, mely szerint a táncrend minden táncához meg van nevezve az illető játszandó zenedarab.

Legujabb Gátszakadás. Mint az alispáni hivatali táviratilag értesítették, az apatin-szóna-gombosi védgátnak a Dráva torkolata alatti részén a mult évi pesterment mélyedésbeli szakadástól, mintegy 110 meter távolságban egy az előtérrel a védgát alá hatolt összeköttetés folytán a már három nap óta a vidéken folyt szádfalazás és egyéb módon eszközölt legbehatóbb árvédelem dacára, tegnapelőtt *éjszaka szakadás támadt.* A víz az apatin-szónai határba e percben midőn e sorokat írjuk folyik. A betöltési kísérlet a kiküldött szakközégek közbenjárásával, Medvevezky főmérnökkel az élén, serényen folyik. Vajjon sikerül-e nagyobb katasztrófát megelőzni, az e percben kétséges, miután a víz behatolását ez idén megakadályozni nem lehetett.

Városi ügyek.
Városi közgyűlés.
— Március hó 23-án. —

„Vagyok olyan legény mint te, vágok olyan rendet mint te,” mondhatja magáról a zombori vállalkozó Roheim Károly ur, mert lefőzte összes konkurensait. A legolcsóbb ajánlatot a honvédelaktanya építésére ő adta be: száz egy ezer kilencevenhét forint ötvenhét kr összegben.

Roppant respektusunk van a számokkal, különösen a nem kerek számokkal szemben. Például itt az a 97 frt 57 kr. En ezt mindig valami roppant komplikált matematikai számítás eredményének tartom. Szerettem volna megtudni, hogy került oda az a 97 frt 57 kr. Kérdezősködtem. Feleletet egyik sem tudott adni.

Sácó barátom, — a kegyetlen — valahol a vásári lacikonyhákban cigánypecsenyézett s így az előttem egyedül kompetens ember véleményét nem hallhattam.

Különben hogy vásár volt, az meglátszott a gyűlésen, oly gyér számban jelentek meg a bizottsági tagok, hogy pompásan lehetett élvezni a város ház nagytermének sokszor ócsárolt acustikáját.

Pedig kár volt elnem jönni, mert nagy esemény történt, az állandó választmány javaslata felrétetett az artézi-kút ügyében.

S ki merészelt felszólalni? A polgármester. Indítványát elfogadták, mely szerint a „Vadászkürt” előtt is fog egy vízmedence felállíttatni. Egy maliciozus megjegyzés hangzott erre fel: — Az igaz, hogy a lovakat szépen portáljuk, a multkor aszfaltírozattunk nekik, most meg, hogy a tiszta vizet kényelmesen szűrőszőlhessék, artézi-vizet viszünk nekik a „Vadászkürt”-höz.

Szegény Sácó, jó hogy el nem jött, megütötte volna a guta.

Az árucarnok ügye is halad előre *elben*, amennyiben a törvényhatóság *elben* hajlandó átengedni a bajai utcai telket.

Hanem azt még se lehetett képzelni, hogy Zomborban oly kifejtett izlésű esztetikuskok vannak. Felfedeztük a nagy esztetikust Grünwald Ignácot, aki bérbe akarta venni a Falcione-féle alapítványi ház egyik boltját, csak az volt a kifogása, hogy melléje egy oly boltos kerül, a ki a boltja elé falapátokat és villákat rak, ez pedig Grünwald ur műzslését sérti. Miután azonban, dacára kifejtett műzslésének, kevesebbet ajánlott, mint amennyit eddig a boltért kaptak, ajánlatát el nem fogadták.

A részletes tudósítást a közgyűlésből a következőkben adjuk:

A közgyűlés első tárgyát a polgármesteri jelentés képezte, mely szószerint a következő: Méltóságos Főispán ur! Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Midőn március havi jelentésemet a tekintetes törvényhatósági bizottságnak előterjesztém, nem mulasztatom el oly körülményt első helyen megemlíteni, mely e város polgárságának ép a legutolsó napokban ünnepeit képezte.

Bethlen András gróf földmívelésügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága a Duna árja által okozott károkat és az ezek elhárítása céljából tett övintézkedéseket megtekintendő, körútját Apatinnál fejezte be és innen e hó 20-án a délutáni órákban városunkba érkezett, az esti vonattal pedig ismét a fővárosba utazott vissza.

Ismerve a tekintetes törvényhatósági bizottságnak ugymint az egész város közönségének azon érzelmeit, melyeknél fogva az állambatalom külső képviselője a kormány minden egyes tagját bazánk és különösen vidékünk érdekében is tett intézkedéseikben is készségesen támogatjuk, a törvényhatósági bizottság önként jelentkezett tagjai kíséretében ő nagyméltóságát a város határánál fogadtam, majd pedig városunkba történt megérkezése után nála a törvényhatósági bizottság és a tisztikarral tisztelegtem.

Áttérve ezután a közigazgatás állapotára tisztelettel jelentem, miszerint március hóban a közigazgatási iktatóba érkezett 762 ügydarab, melyből 557 elintéztetvén, hátralékban van 1048.

A községi bírósághoz e hó folyamán beérkezett 406 ügydarab, mely elintéztetvén, hátralékban van 23. — A rendőr kapitányhoz beérkezett 444 ügydarab, melyből 421 elintéztetvén, hátralékban van 23. — A közbiztonság állapota kielégítő volt, tüzeset nem fordult elő, eltoloncoltatott 2, átloncoltatott 9 egység.

Az egészségügyi viszonyok eléggé kedvezők voltak, a ragályos és járványos betegségek közül a hártás toroklob szórványosan lépett fel, a hasi hagymáz egy, valószínűleg a város területére kívülről behozott esetben merült fel.

Szemző Gyula földbirtokos tanyája marha állományának husznál több darabján a ragados száj- és körmőfajás ütven ki, nehogy ennek folytán a város egész területére a zárlatot elrendelni kénytelen legyenek, ez iránt a földmívelésügyi miniszteriumhoz előterjesztést tettem, mely szerint a betegség színhelyétől szolgáló tanyaszorú körülfáratása esetén, a város területére a zár ne legyen alkalmazandó, mely előterjesztésemnek hely is adatott. — Megjegyzem különben, miszerint időközben a betegség megszűnt.

Befolyt e hóban:
7864 frt 44 kr. állami adó.
2455 frt 07 kr. községi adópótlék.
62 frt 25 kr. országos közmunka.
40 frt 97 kr. hadmentességi díj.
15 frt 50 kr. ebadó.
A házipénztár pénzkészlete március 21-én 20,305 frt 89 krt tesz ki.

Dr. Wlisczky Henrik középkereskedelmi iskolai tanárt állásától mult hó 27-én felfüggesztvén, ellene a fegyelmi eljárást folyamatba tettem. Állásának ideiglenes betöltéséről különben a mai közgyűlés folyamán önálló előterjesztés is fog a tanács által tétetni.

A tavaszi árvíz elleni övintézkedések megtétele alkalmából a földmívelésügyi miniszteriumtól azon felhívást nyertem, miszerint a Ferenc csatorna jobb parti töltésének azon része tekintetében, mely a Monostorszegh és Apatin közti gátszakadás esetén veszélyeztetve volna, a kellő védelmi intézkedéseket haladéktalanul megtegyem. — Jóllehet a Ferenc csatorna engedély okmányja értelmében, ezen kötelezettség csak a csatorna-részvénytársulat terhelheti, mind a mellett a fenyegető árvízrel szemben ezen illetékességi kérdést egyelőre mellőzve, — Bács-Bodrogh vármegye alispánjával egyetértve ezen gátszakasz magasztása iránt a felmerülő költségek tekintetében óvas fenntartásra mellett, megállapodásra léptem. Az utóbbi napokban beállt apadás folytán azonban ezen tervezett intézkedések végrehajtása mellőzhető volt.

Az utcakövezésnél szükséges kőanyag szállítására az árlejtést e hó 21-én megtartván, a 11023 forint 75 krra előirányzott szükséglet Frank Manó vállalkozótól 1163 frt 25 kr. árleengedés mellett biztosított.

Oly kérelemmel fordulok a tekintetes törvényhatósági bizottsághoz, miszerint jelentésemet tudomásul venni méltóztassék.

mester.
 a „Va-
 ittatni.
 re fel:
 portál-
 st meg,
 nesség,
 höz.
 meg-
 elben,
 do át-
 hogy
 annak.
 gnácot,
 alapít-
 fogása,
 boltja
 Grün-
 dacára
 mint
 el nem
 a kö-
 elentés
 ági bi-
 es tör-
 ulaszt-
 mely
 nnepét
 ir. mi-
 között
 zkedé-
 be és
 oa ér-
 utazott
 ágnak
 elmeit,
 öje a
 en vi-
 sége-
 ent je-
 város
 meg-
 és a
 ztelet-
 gati si
 l havi
 l 557
 rkezett
 darab,
 — A
 n for-
 s vol-
 a bár-
 gymáz
 hozott
 llomá-
 és kö-
 egész
 k, ez
 st tet-
 tanya
 a zár
 hely
 köz-

A polgármesteri jelentés kapcsán indítványozza a polgármester, miszerint tekintettel az aránylag olcsó árakra, a város közönsége vegye fontolóra vajjon a jövő évek költségvetése is nem volna e már most biztosított? A közgyűlés ezen indítványt elfogadván, javaslatára a közgyűlés a tanácsot.

A kegyuri jog gyakorlása iránt alkotott szabályrendeletet a kalocsai érsek által tett (általunk már ismert) módosításokat a közgyűlés elfogadta.

A honvédelmi tervének megkezdését a közgyűlés a kalocsai érsek által tett (általunk már ismert) módosításokat a közgyűlés elfogadta. A honvédelmi tervének megkezdését a közgyűlés a kalocsai érsek által tett (általunk már ismert) módosításokat a közgyűlés elfogadta.

Az artzi kut végleges berendezése iránt mérnöki javaslat, mely szerint a Szt-György téren még egy együttemedence létesíttessék, érdemlegesen nem tárgyalatott. Hanem a tanács felhívott, tegyen előterjesztést, vajjon a „Vadászkürt“ szálló előtti tere nem volna szinten egy medencében az artzi viz átvezethető?

Az árusarnok szövetkezetnek a bajai uti városi ház bérbeadott, a részletes feltételek előterjesztésére azonban a szerződés megkötése előtt a szövetkezet felhívást nyert.

Poztás Máté irodatist és Dsinies Lukács negyedik osztályos tanár díjazottak.

Szauerborn Antal utibiztos nyugdíj jogosultsága megállapított.

A csapattörvényben létesítendő tüzölő színre a színházi szállodánál lebontás folytán nyerendő régi épületanyagot atengedték.

A közlegelői díjak 1891-re tehének után 10 forintban 2 évvel fiatalabb borjuk után 5 forintban állapított meg.

A Falcione féle ház emeleti lakásai november hó 1-ével újból kilesznek adva olyképp, hogy a lépcsőtől jobbra levő helyiségek az egyik, a balra esők pedig a másik lakást fogják képezni.

Több jelentés tudomásul vétele és számadásokra nézve a felmentvények megadása után az ülés véget ért.

Művészet és irodalom.

Megjelent a „Gazdasági Értesítő“ a Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület közlönyének márciusi száma a következő tartalommal: Titkári jelentés a gazdasági egyesület közgyűlésén. — A gazdasági egyesület közgyűlése. — Csikólegelő e vagy csikókert? — Felhívás. — Kertészeti újdonságok: Görögdinnye „szmaragd és arany“. — Új-seeländi paradicsom-füge. — Új téli káposzta. Chase Excelsior. — Vegyések: A hernyók irtása. Tenyész-bika. Tenyész kosok. Az adai földmives iskola. Kiállítás. Honvédlóvak. — Hirdetések.

Budapesti Ellenőr cím alatt hetilap jelenik meg a fővárosban, mely kintinó külföldi minták szerint haladva, hazai jogelvitel, bíraskodásunk és közigazgatásunk praktikus kérdéseivel foglalkozik, a nagy közönséget a gyakran előforduló jogi kérdésekben tájékoztatja, felszólalásait és életrevaló javaslatait közzéteszi, ezáltal eszmecsereit fejleszt és a szakkörököt a társadalomhoz közelebb hozza. Szerkesztője dr. Maislis Mór budapesti ügyvéd. Előfizetési ára egy évre 6 forint.

„A Hét“ 12. száma gazdag választékos tartalommal jelent meg. Borítékán Horváth Gyula finom kivitelű arcképe látható, élénken irt jellemrajz kíséretében. Az első cikk aktuális tárcá Napoleon Jeromosról és Bauville-ról, a franciák egyik legnagyobb költőjéről, ki szinten mostanában hunyt el. Találkozásunk a mennyben. Egy másik érdekes aktuális cikk ily címet visel: Az írók, a festők és a legyezők. Hatala Péter a nagyhét-ről Jerusalemben irt cikket. Novella van a füzethen kettő: Kovacs Dezsőtől és Guy de Maupassantól. Versket irtak: Celio, Kozma Andor, Zempléni Árpád. Számos apróság. Innen-onnan zárja be a füzetet. „A Hét“ előfizetési ára: 10 forint, 5 forint, 2 forint 50 krajt. Mutatvány-számokat ingyen és bérmentve küld „A Hét“ kiadóhivatala, VIII., József-körút 44.

Az anyakönyvek másodpéldányairól

még egy-két szót kell váltanom . . . S. ur szives hozzászólása következtében.

Az 1827. évi 23. t. c. 1. §-a az anyakönyvek duplikátumairól szól; — 1862. évi 10394. sz. helytartótanácsi, valamint az 1885. évi 28862. sz. vall. min. körrendelet is a törvényhatóságoknál őrzött anyakönyvi másodpéldányokról intézkedik.

Ezek alapján és fonalán, de meg kellő figyelemből a másolat és másolat között fenálló különbségre használtam és használok én e kifejezést: anyakönyvi másolatok . . . S. ur másolataival szemben.

S. ur írja: minden közpályán működő ember tudja azt, hogy semmiféle hivatalból semmi sem adatik ki elismervény nélkül — elég a posta- vagy kézbesítési könyv annak beigazolására, hogy a beküldött anyakönyvi másolatok tényleg kinek és mikor adtak át.

Nézünk meg a gyakorlatot — ez bizonyára fölfogja deríteni azt, amit minden közpályán működő ember tenni szokott.

Postakönyv mellett küldetnek el a községekhez a magyarországi rendeletek-tára egyes füzetei, de ennek dacára a t. szolgabíróság mégis megkívánja, hogy a kézhezvételt mála jelentse be az elüljáróság.

Postakönyv mellett küldi vissza a megyei számvevőség a községi számadásokat, de nyomtatott meghagyásában e nagyjelentőségű szavak is olvashatók: „mindenek előtt a t. a. kézbesítési iv szabályszöveg kiöltve visszaküldendő“.

A bíróság, az adóhivatal stb. nem éri be a postakönyvvel, hanem megkívánja, hogy az átvételről a kézbesítési iv szabályszöveg kiöltve visszaküldessék.

Nem szükséges több példát fölhozni. — E példák alapján eléggé kiderül, hogy minden közpályán működő ember iparkodik a postakönyvön kívül még közvetlen

módon is fontos okmányok átvételéről szóló elismervényt vagy kézbesítési ivet kinyerni.

Ezen elismervény vagy kézbesítési iv arra is szolgál, hogy idővel minden kételyt kirekesztő módon nyilvánvalóvá tétessék: kinek a révén veszett el valamely anyakönyvi küldemény. És így idővel a törvényhatóságok részéről nem merülhet fel panasz az iránt: hogy az anyakönyvi másodpéldányok az utóbbi években oly szórványosan lettek levéltáraik részére betervezve — (28862. vall. m. rendelet ex. 1885.). Nem merülhet fel ily panasz, mert a lelkészek — bármely felekezethez tartozzanak is — okmányilag kimutatandják, hogy az esetleg hiányzó anyakönyvek mikor, és kinek lettek átadva és ki vette azokat át.

Hogy az anyakönyvi másolatok tényleges hiányának pótlására a hivatalbeli utód köteles, ezt már kifejtettem. És így el nem fogadhatom mit S. ur nekem akar tulajdonítani; hogy a másolatok (?) hiányainak pótlása a megyés püspök útján lett volna pótlandó.

Ilyen állítást én soha sem kockáztattam. Ily sugarcsciora én nem reflektálhatok.

En csak annyit mondtam, hogy az anyakönyvi másolatok hiányainak pótlására a lelkészek illetékes egyházközségük útján valódnak felhívandók.

Es ez állítást fenntartom a törvényhatóság intézkedési jogának feltétlen tiszteletben tartása mellett. Hiszen már a mult alkalommal is kijelentem, miszerint a törvényhatóság joga, sőt kötelessége az anyakönyvi másodpéldányok hiányainak pótlását elrendelni, hogy azok minden megszakítás nélkül teljes egészükben meglegyenek a megyei levéltárban.

A törvényhatóság ezen intézkedési jogát soha sem vontam kétségbe. Véleményem csak oda irányult, hogy a törvényhatóságnak az illetékes egyházközség útján kellett vala intézkedési jogát gyakorolni.

Példa erre a nm. vall. és közoktatásügyi miniszter ur, ki 28862. sz. rendeletében így ír: „szükségesnek látom ennél fogva Eminenciád figyelmét. . . a legnyomatékosabban felhívni és felkérni Eminenciádat, hogy az anyakönyvek vezetésére hivatott összes lelkészi hivatalokat és közegeket sürgősen és szigoruan odautasítani méltóztassék, hogy az idézett törvénycikk azon igen gyakorlati s a családi viszonyokra nézve nagy horderejű rendelkezésének, melynél fogva minden valláson levő lelkészek az anyakönyveknek két példányban vezetésére, s az egyik példányban az illető törvényhatóság levéltárába való beszolgáltatására köteleztettek, pontosan megfelelvén, ebbeli netáni mulasztásukat a multa nézve haladéknélkül kipótolják“, stb.

E rendelet végrehajtásának szigorú ellenőrzésére az összes törvényhatóságok utasítottak, azon felhívással, hogy a netáni mulasztók neveit a miniszterhez, esetlekre azonnal bejelentésük, kikkel szemben szükség esetén a törvény rendelkezéseinek oly módon fogva érvényeszeretenni, hogy az anyakönyvi másodpéldányok beszerzése a mulasztók költségére hatóságilag fog eszközöltetni.

Ez a netáni mulasztások orvoslata, és nem mit S. ur mond: hogy a kötelességmulasztó lelkész ellen megindítandó vizsgálat elrendelése iránt a törvényhatóság a lelkész fegyelmi hatóságához fordul.

L. M.

Bácsmegeye népessége.

Alább adjuk a lefolyt népszámlálás megyénkire vonatkozó adatainak pontos részletezését s kimutatását — községenként — a szaporodásnak. Kedvezni vélünk megyénk közállapotai iránt érdeklődőknek, midőn belmunkatársunk, dr. Lovász Márton által összeállított adatokat ilyen precizitással nyilvánosságra hozzuk.

Folyó szám	A község neve	Házak száma	Népesség 1890-ben	Összesen	Népesség 1880-ban	Szaporodás	Fogyás	J e g y z e t
I. Bajai járás								
1	Baracska	581	1611	1759				
	Gyurity puszta	63	146	153				
2	Báthmonostor	420	1282	1333	3669	3183	486	több 15.2 százalék
3	Béregyháza	431	1398	1391	2615	2346	269	" 11.4 "
4	Bikity	666	2015	2113	2789	2515	274	" 10.8 "
5	Borsód I. rész	108	583	522	4128	3585	543	" 15.1 "
	Ó Legyen puszta	21	110	91				
	Borsód II. rész p.	18	71	60				
	Madarász puszta	28	147	144	1728	1246	482	" 38.6 "
6	Csataalja	361	988	1054	2042	1774	268	" 15.1 "
7	Csávoly	500	1495	1479				
	Józsefháza puszta	7	84	55	3113	3133		20 kev. 0.6 "
8	Dautova	556	1544	1620	3164	2806	358	több 12.7 "
9	Felső Szt. Iván	530	1406	1385	2791	2349		58 kev. 2.0 "
10	Gara	711	1990	2123	4113	4051	62	több 1.5 "
11	Rigycsa	653	1758	1879	3637	3395	242	" 7.1 "
12	Szántova	583	1629	1729	3358	3111	247	" 7.9 "
13	Vaskút	841	2566	2688	5254	5101	153	" 0.3 "
	Összesen	7078	20823	21578	42401	39095	3384	78
								Levonva a fogyást 78
								Tényleges szaporodás 3306
II. Almási járás								
14	Bács-Almás	1373	3942	4307				
	Kunbaja puszta	20	110	84	8443	8000	443	több 5.5 százalék
15	Bajmok	1325	3539	3612	7151	6661	490	" 7.6 "
16	Jankovác	1720	4450	4431				
	Kéles puszta	7	60	53				
	Terézhalom	6	58	68	9120	8625	495	" 5.7 "
17	Katymár	794	2345	2406	4751	4372	379	" 8.6 "
18	Kisszállás	67	919	877	1796	1788	8	" 0.4 "
19	Kunbaja	399	1271	1323	2594	2442	152	" 6.2 "
20	Madarász	953	2690	2736	5426	5026	400	" 7.9 "
21	Mateovits	93	270	267				
	B. Mateovits puszta	6	137	115	789	726	63	" 8.9 "
22	Mélykut	1204	3807	3584				
	Tinójárás puszta	27	370	357	8118	7218	900	" 12.4 "
23	Rém	128	403	420				
	Dsida-Borota puszta	20	270	266	1359	596	763	" 128.0 "
24	Tatabáza	291	847	897	1744	1693	51	" 0.3 "
	Összesen	8443	25488	25803	51291	47147	4144	" 8.7 "
III. Zombori járás								
25	Bezdan	1336	4111	4224	8335	7715	620	több 8.0 százalék
26	Csonopla	844	2516	2596	5112	5130		18 kev. 0.3 "
27	Gákova	403	1306	1302	2608	2365	243	több 10.2 "
28	Kernyaja	577	2252	2336	4588	4012	576	" 14.3 "
	Gyulafalva t.	501	1226	1254	2480		2480	
29	Kolluth	452	1317	1324	2641	2599	42	" 1.6 "
30	Krusevlya	174	522	518	1040	952	88	" 9.2 "
31	Nemes-Militics	703	1721	1767	3488	3293	195	" 5.9 "
32	O-Szivac	1180	3608	3642	7250	6538	712	" 10.8 "
33	Sztanisics	1108	3526	3677	7203	6865	338	" 4.9 "
34	Új-Szivac	366	1181	1149	2330	2419		89 kev. 3.6 "
	Összesen	7644	23286	23789	47075	41888	5294	107
								Levonva a fogyást 107
								5187
								több 12.3 "
								Gyulafalva nélkül 2707
								" 6.4 "
IV. Kulai járás								
35	Kula	1354	4145	4122				
	Béla puszta	33	107	95	8469	8102	367	több 4.5 százalék
36	Cservenka	1038	3630	3800	7430	7025	405	" 5.7 "
37	Veprovác	442	1511	1424	2935	2709	226	" 8.3 "
38	Új-Verbász	918	2862	2991	5853	5050	803	" 15.9 "
39	O-Verbász	730	2060	2120	4180	3664	516	" 14.0 "
40	Kucura	637	1970	2102	4072	3798	274	" 7.2 "
41	Kiskér	406	1546	1584	3130	2848	282	" 9.9 "
42	Torzsa	499	1698	1672				
	Pékla-puszta	11	89	71	3530	3068	462	" 15.0 "
43	Keresztur	753	2414	2603	5017	4526	491	" 10.8 "
	Összesen	6821	22032	22584	44616	40790	3826	" 9.3 "
V. Apatini járás								
44	Apatin	1995	6384	6431	12815	11973	842	több 7.0 százalék
45	Bogojeva	379	1225	1300	2525	2476	49	" 1.9 "
46	Bresztvác	780	2549	2580				
	Prekaja puszta	1	41	38	5208	4400	808	" 18.3 "
47	Doroszló	516	1433	1480	2913	2783	130	" 4.6 "
48	Kupuszina	662	1680	1776	3546	3328	218	" 3.8 "
49	Monostorszegh	834	2732	2705	5437	5225	212	" 4.0 "
50	O-Szapár	941	2742	2763	5505	5194	311	" 5.9 "
51	Prigl.-Szt. Iván	615	2373	2453	4826	4494	332	" 7.3 "
52	Szánta	681	2479	2529	5008	4692	316	" 6.7 "
	Összesen	7404	23638	24055	47692	44565	3128	" 7.0 "

Folyó szám	A község neve	Házak száma	Népesség 1890-ben férfi	nő	Összesen	Népesség 1880-ban	Szaporodás	Fogyás	J e g y z e i
VI. Ó-Becsei járás									
53	Ó-Becse	2669	8296	8547	16843	15040	1803		több 11-9 százalék
54	Szent-Tamás	1958	5782	5839	11621	10609	1012		" 9-5 "
55	Tiszaföldvár	1056	2815	2851	5666	5341	325		" 6-0 "
56	Petrovazzellő	1549	4304	4311	8615	7231	1384		" 19-1 "
57	Turia	556	1591	1566	3157	2862	295		" 10-3 "
	Összesen	7788	22788	23114	45902	41083	4819		" 11-9 "
VII. Hódásághi járás									
58	Bács	708	2192	2324	4516	4080	436		több 10-6 százalék
59	Bácsujfalu	513	1559	1561	3120	2856	264		" 9-2 "
60	Bogyán	148	424	433	857	740	117		" 15-8 "
61	Déronya	377	1160	1187	2347	2234	113		" 5-0 "
62	Filipova	424	1584	1636	3220	3039	181		" 5-9 "
63	Hódáságh	550	2116	2207	4323	4099	224		" 5-4 "
64	Karavukova	486	1681	1726	3407	3013	394		" 13-0 "
65	Lality	423	1256	1301	2557	2385	172		" 7-2 "
66	Parabut	659	2103	2278	4381	4209	172		" 4-0 "
67	Pivnica	774	2449	2516	4965	4421	544		" 12-3 "
68	Rác-Militics	478	1728	1690	3418	2896	522		" 18-0 "
69	Vajszka	242	777	814	1591	1329	262		" 19-7 "
	Összesen	5782	19029	19673	38702	35301	3401		" 9-6 "
VIII. Palánkai járás									
70	Német-Palánka	728	2681	2770	5451	4429	1022		több 23-0 százalék
71	Ó-Palánka	828	2600	2660	5260	4757	503		" 10-5 "
72	Uj-Palánka	233	873	905	1778	1459	319		" 21-8 "
73	Cséb	359	1195	1230	2425	2339	86		" 3-6 "
74	Bulkesz	454	1446	1517	2963	2953	10		" 0-3 "
75	Gajdobra	304	1201	1190					
	Metkovits puszta	206	469	445	3305	2580	725		" 28-1 "
76	Szilbás	526	1525	1525	3050	2907	143		" 4-9 "
77	Paraga	233	717	718	1435	1245	190		" 15-2 "
78	Tovarisova	650	1899	1877	3776	3439	337		" 9-8 "
79	Obrovác	488	1426	1476	2902	2730	172		" 6-3 "
80	Bukin	496	1512	1566	3078	2712	366		" 13-4 "
81	Novoszellő	263	857	901	1758	1608	150		" 9-3 "
82	Plávna	339	938	953	1891	1810	81		" 4-4 "
	Összesen	6107	19339	19733	39072	34968	4104		" 11-7 "
IX. Ujvidéki járás									
83	Uj-Soóvé	304	1039	1121					több 9-9 százalék
	Szállások	18	47	46	2253	2050	203		" 8-8 "
84	Kulpin	521	1589	1650	3239	2975	264		" 11-1 "
85	Kiszács	589	1977	1945	3922	3529	393		" "
86	Piros	380	1076	1092					
	Pirosi major	1	15	10					
	Szállások	15	32	29	2254	2208	46		" 2-0 "
87	Uj-Futtak	301	1002	1066					
	Irmova puszta	13	160	153					
	Alpár puszta	10	145	120					
	Ottóhof major	4	100	102					
	Mária-major	3	71	67					
	Henrika-major	4	83	88					
	Vizics puszta	8	92	97	3346	3119	227		" 7-2 "
88	Járek	375	1173	1235	2408	2407	1		" 0-0 "
89	Deszpot Szt-Iván	377	1089	1144	2233	1940	293		" 15-1 "
90	Temerin	1194	3712	3917					
	Antal-major	1	61	69					
	József-major	1	56	51					
	Károlyháza	1	23	21					
	Ujháza	1	26	21					
	Miklós háza	1	13	12					
	Szállások	155	322	287	8591	7865	726		" 9-2 "
91	Ó-Futtak	897	2546	2699					
	Rezső-major	2	48	53					
	Uj-major	5	93	96	5535	5367	168		" 3-1 "
92	Ó-Soóvé	326	982	1009					
	Szállások	29	79	63	2133	2117	16		" 0-7 "
93	Ó-Keér	551	1732	1816					
	Szállások	78	236	201	3985	3601	384		" 10-6 "
94	Petrovác	1413	3729	4075					
	Irmova puszta	1	13	9	7826	7403	423		" 5-9 "
95	Glozsán	449	1383	1357	2740	2542	198		" 7-7 "
96	Begecs	388	1158	1101	2259	2033	226		" 11-1 "
	Összesen	8416	25902	26822	52724	49156	3568		" 7-2 "
X. Topolyai járás									
97	Ó-Morovica	1354	2859	2961					
	Felső Roglatica p.	28	209	191	6220	5991	229		több 3-8 százalék
98	Bajsa	594	1492	1549					
	Duboka	15	98	105					
	Alsó Roglatica p.	34	311	288	3843	3327	516		" 15-2 "
99	Szeghegy	760	2292	2336	4628	3844	784		" 20-3 "
100	Feketehegy	1113	2593	2581	5174	4212	962		" 22-8 "
101	Sándor	249	724	801	1525	1189	336		" 28-2 "
102	Csantavér	1074	3088	3184	6272	5191	1081		" 20-8 "
103	Pacsér	953	2258	2321	4579	4470	109		" 2-4 "
104	Kishegyes	981	2724	2814	5538	4767	771		" 16-1 "
105	Topolya	2049	5277	5545					
	Emusits puszta	2	74	36	10932	9500	1433		" 15-0 "
	Összesen	9206	23999	24712	48711	42491	6220		" 14-6 "
XI. Zentai járás									
106	Ada	1827	5518	5524	11042	9692	1349		több 13-9 százalék
107	Martonos	1175	2885	2818	5703	5126	577		" 11-2 "
108	Mohol	1752	4690	4825	9515	7782	1733		" 22-2 "
109	Ó-Kanizsa	2720	7797	7733	15530	13069	2461		" 18-8 "
	Összesen	7474	20890	20900	41790	35670	6120		" 17-1 "
XII. Titeli járás									
110	Titel	694	2104	2238	4342	3321	1021		több 30-7 százalék
111	Lok	213	492	461	953	812	141		" 17-3 "
112	Vilova	212	587	510	1097	993	104		" 10-4 "
113	Kovil Szent Iván	469	1331	1363	2694	2210	484		" 21-9 "
114	Káty	747	1968	1939	3907	3681	226		" 6-1 "
115	Alsó-Kovil	307	899	926					
	Gör. kel. zárda	9	98	43	1965	1636	329		" 20-1 "
116	Felső-Kovil	398	1304	1275					
	Anglo-Osztr. bank p.	1	73	71					
	Hannover	1	21	17					
	Karloviei patriarcha	1	3	3	2767	2461	306		" 12-4 "
117	Mosorin	489	1388	1381	2769	2394	375		" 15-6 "
118	Tiszakálmánfalva	343	1024	980	2004				
119	Gardinovce	249	752	777	1529	1108	421		" 37-9 "
	Összesen	4133	12044	11983	24027	18616	5411		" 28-9 "
					Tiszakálmánfalva nélkül		3407		" 18-3 "
XIII. Zsabyai járás									
120	Csurog	1370	3905	3816	7721	6406	1315		több 20-5 százalék
121	Zsabya	1187	3325	3364	6689	5349	1340		" 25-0 "
122	Gospodince	547	1439	1510	2949	2589	360		" 13-9 "
123	Gyurgyevo	678	1960	1960	3920	3303	617		" 18-6 "
124	Nádaly	447	1130	1152	2282	1820	462		" 25-3 "
	Összesen	4256	11759	11802	23561	19467	4094		" 21-0 "
XIV. Zenta									
		4514	12838	12819	25657	21200	4457		" 21-0 "

A meggazdagodás titka.

Ujabb időben a szélhámoskodásnak egy igen merész neme kezd társadalmunk anyagi és erkölcsi erejét mind gyakrabban veszélyesen fenyegetni. A meggazdagodás utáni vágy, a semmittevésvel párosított életmód örögi tervekkel érlelnek meg egyes komoly gondolkodásúknak ismert polgárok agyában és beállnak — bankógyártóknak.

Olvasóink talán még emlékezni fognak az ezeltől mintegy két évvel Palánkán felfedezett óriási szövetkezetre, mely a hamis pénzgyártás terjesztése céljából alakult. Alig hogy e szövetkezet szétugrasztott, már a gazdag Bácska egy más községében lüktet fel a szörnyű bűn tanyáját. Nem tellett bele egy esztendő, már Bogojeván fedezték fel egy kisebb szervezeti pénzhamisító bandát. És ime a múlt hónapban meg Uj-Szivac jómódu svábjai dobták oda magukat a szélhámoskodás e gyalázatos nemének martalékul.

A palánkai szövetkezet a Duna mindkét partján Vukovartól Karlócaig terjedt ki és már jó összeg hamis pénzt hozott forgalomba is; a bogojevai gyártelep már odáig nem jutott el; mintegy 5000 frtnyi hamis ötos bankó elkészítése után szétugrasztott. És a legujabban felfedezett bankógyár a lehető leggyaralóbb produktumával csirájában fojtattat el.

Megdöbentető jelensége ez korunk társadalmára.

Az apa fia ellenében, ez viszont apja ellenében; a testvér testvére ellenében beáll csalónak és mindegyik azon van, hogy egymást hamis gyártmányaikkal meglöpjék.

Persze a család célja az idegen embertársat meg rövidíteni; de vajjon biztosítva van-e a hamispénz csinaló, hogy azon hamis pénzzel, a melylyel ő csak az imént egy neki teljesen idegent csalt meg, a következő órában nem fog-e gyermeke, testvére vagy tulajdon felesége rászédetni?

És mi lehet ezen elzomorító jelenségnek indító oka, élesztő eleme?

Egy szóval megfelelhetünk e kérdésre. Egy olyan bűn, amely társadalmunk minden rétegét annyira megfertőztette már, hogy azt észre se vesszük; s ha akad is héba-korba valaki, aki arra rámutat és attól néhány komoly szóval az emberiséget desinticiálni akarja, hat azt mondjuk rá: pesszimista.

Ez a bűn pedig nem más, mint a — nagyvási hóbot.

Valljuk meg, hogy mi mindnyájan szenvedtünk kisebb nagyobb mértékben e mániában. Ismerjük be, hogy mi mindnyájan szeretnénk többnek látszani, mint tényleg vagyunk. Valljuk be, hogy társadalmunk legnagyobb része sokkal tovább nyújtózkodik, mint a meddig a takarója ér.

A 600 frt évi jövedelemmel bíró hivatalnok 1000 frtot; az 1000 frt jövedelemmel rendelkező pedig 1500 frtot ad ki évenként és így tovább. A 300 frt készpénzzel rendelkező parasztagazda 1000 frtert vesz földet és bizik — a termésben. Csalódjék csak egyszer számításában, dobra kertül a föld vagy ő beáll bankógyártóknak.

Ez tehát az a bűn, amelytől szabadulni nem tudunk, mert nem is akarunk! Nem akarjuk belátni, hogy 6-ból nyolcat elvenni nem lehet; nem akarjuk belátni, hogy homokra várakat építeni esztelenség és nem akarjuk belátni, hogy az egyszerűvel csali nem lehet.

Gazdagnak tettetni magát annyi, mint üvegen át mézet nyalni. A gazdagot majmoló szegény nevetésegebb a mesebeli békánál, mely felfújta magát, hogy oly nagy legyen, mint az ökör, amiért aztán meg is kelle pukkadnia.

Emlékeztünk egy bölcs mondására: „Végy sok olyat, amire szükséged nincs, s majd neusokára el kell adnod a szükségest is.“

Azért hát jól meg kell gondolnunk, hogy mire fordítsuk pénzünket. Sokszor csak látszik olcsónak, ami tulajdonképen drága, mert utj meg új vágyakat gerjeszt, újabb igényekkel lep föl és új meg új költségekbe ránt. Azért az olcsó vétel már sokat tönkre juttatott, s nem balgaság e pénzen venni bánatot? Pedig ez a balgaság mindennapi. Soknak éhen korog a gyomra, csak hogy ragyogjon a külseje. És ugyan hány nappal töltje meg élet

